





دانشگاه آزاد اسلامی
واحد پزشکی تهران

پایان نامه :

جهت دریافت دکترای پزشکی

موضوع :

بررسی ارتباط بین صفات شخصیتی و رشته مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در دوره

دستیاری در دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی پزشکی در شهر تهران طی

سالهای ۹۰-۸۹

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر سیده مریم وحدت شریعت پناهی

نگارش:

سارا یاسمی

شماره پایان نامه : ۴۵۴۰

تابستان ۱۳۹۰



Islamic Azad University

Tehran Medical Branch

Thesis:

For Doctorate of Medicine

Subject:

**Association of personality traits and residency field among
medical students in internship and externship period, Tehran,**

2010-2011

Thesis Adviser:

Dr. Seyyede Maryam Vahdat Shariatpanahi

Written by:

Sara Yasemi

Summer 2011

No. 4540

تقدیم به

پدر و مادر بسیار عزیزم

که ثانیه ای با آنها بودن را با دنیایی عوض نخواهم کرد.

تقدیم به استاد بسیار گرانقدرم،

سرکار خانم دکتر شریعت پناهی

به خاطر تمام آنچه در محضر ایشان آموختم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده فارسی
۲	فصل اول: کلیات تحقیق
۷	فصل دوم: مروری بر ادبیات تحقیق و پیشینه تحقیق
۲۳	فصل سوم: روش اجرای تحقیق
۲۶	فصل چهارم: یافته ها
۵۵	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۵۹	فهرست منابع
۶۱	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۷	جدول ۱- توزیع فراوانی سن و نمره علوم پایه دانشجویان مورد بررسی
۲۷	جدول ۲- توزیع فراوانی جنسیت دانشجویان مورد بررسی
۲۸	جدول ۳- توزیع فراوانی وضعیت تأهل دانشجویان مورد بررسی
۲۸	جدول ۴- توزیع فراوانی سطح تحصیلات مادر دانشجویان مورد بررسی
۲۹	جدول ۵- توزیع فراوانی سطح تحصیلات پدر دانشجویان مورد بررسی
۳۰	جدول ۶- توزیع فراوانی رشته مورد علاقه دانشجویان مورد بررسی
۳۱	جدول ۷- توزیع فراوانی درآمد خانواده دانشجویان مورد بررسی
۳۱	جدول ۸- توزیع فراوانی روان نژندی در دانشجویان مورد بررسی
۳۲	جدول ۹- توزیع فراوانی برونگرایی در دانشجویان مورد بررسی
۳۲	جدول ۱۰- توزیع فراوانی انعطاف پذیری در دانشجویان مورد بررسی
۳۳	جدول ۱۱- توزیع فراوانی دل پذیر بودن در دانشجویان مورد بررسی
۳۳	جدول ۱۲- توزیع فراوانی مسئولیت پذیری در دانشجویان مورد بررسی
۳۴	جدول ۱۳- توزیع فراوانی روان نژندی دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه
۳۴	جدول ۱۴- توزیع فراوانی برونگرایی دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه
۳۵	جدول ۱۵- توزیع فراوانی انعطاف پذیری دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه
۳۵	جدول ۱۶- توزیع فراوانی دل پذیر بودن دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه
۳۶	جدول ۱۷- توزیع فراوانی مسئولیت پذیری دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

- نمودار ۱- توزیع فراوانی سن دانشجویان مورد بررسی ۳۷
- نمودار ۲- توزیع فراوانی نمره علوم پایه دانشجویان مورد بررسی ۳۸
- نمودار ۳- توزیع فراوانی جنسیت دانشجویان مورد بررسی ۳۹
- نمودار ۴- توزیع فراوانی وضعیت تأهل دانشجویان مورد بررسی ۴۰
- نمودار ۵- توزیع فراوانی سطح تحصیلات مادر دانشجویان مورد بررسی ۴۱
- نمودار ۶- توزیع فراوانی سطح تحصیلات پدر دانشجویان مورد بررسی ۴۲
- نمودار ۷- توزیع فراوانی رشته مورد علاقه دانشجویان مورد بررسی ۴۳
- نمودار ۸- توزیع فراوانی درآمد خانواده دانشجویان مورد بررسی ۴۴
- نمودار ۹- توزیع فراوانی روان نژندی در دانشجویان مورد بررسی ۴۵
- نمودار ۱۰- توزیع فراوانی برونگرایی در دانشجویان مورد بررسی ۴۶
- نمودار ۱۱- توزیع فراوانی انعطاف پذیری در دانشجویان مورد بررسی ۴۷
- نمودار ۱۲- توزیع فراوانی دل پذیر بودن در دانشجویان مورد بررسی ۴۸
- نمودار ۱۳- توزیع فراوانی مسئولیت پذیری در دانشجویان مورد بررسی ۴۹
- نمودار ۱۴- توزیع فراوانی روان نژندی دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه ۵۰
- نمودار ۱۵- توزیع فراوانی برونگرایی دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه ۵۱
- نمودار ۱۶- توزیع فراوانی انعطاف پذیری دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه ۵۲
- نمودار ۱۷- توزیع فراوانی دل پذیر بودن دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه ۵۳
- نمودار ۱۸- توزیع فراوانی مسئولیت پذیری دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه ۵۴

بررسی ارتباط بین صفات شخصیتی و رشته مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در دوره

دستیاری در دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی پزشکی در شهر تهران طی

سالهای ۹۰-۸۹

دانشجو: سارا یاسمی استاد راهنما: سرکار خانم دکتر سیده مریم وحدت شریعت پناهی

تاریخ دفاع: شماره پایان نامه: ۴۵۴۰ کد شناسایی پایان نامه: ۱۳۶۱۰۱۰۱۸۸۱۰۴۶

هدف: این مطالعه به منظور بررسی ارتباط بین صفات شخصیتی و رشته مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در دوره دستیاری در دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی پزشکی انجام شده است.

روش مطالعه: ۱۳۰ دانشجوی پزشکی وارد مطالعه شدند و به وسیله پرسشنامه NEO-PI-R از نظر صفات شخصیتی پنج گانه مورد ارزیابی قرار گرفتند و ارتباط هر یک از صفات شخصیتی با رشته های انتخابی مختلف تعیین شد.

یافته ها: یافته های این مطالعه نشان دادند که صفات شخصیتی برونگرایی و انعطاف پذیری با انتخاب رشته های دستیاری که همراه با جراحی بودند، ارتباط داشتند ولی سایر صفات شخصیتی ارتباطی با رشته تحصیلی انتخابی در دانشجویان پزشکی مورد بررسی نداشتند.

نتیجه گیری: در مجموع بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه و مقایسه آنها با سایر مطالعات انجام شده در این زمینه چنین استنباط می شود که صفات شخصیتی برونگرایی و انعطاف پذیری با انتخاب رشته های دستیاری همراه با جراحی در بین دانشجویان پزشکی ارتباط آماری معناداری دارند.



مقدمه و بیان اهمیت مسئله:

دانشجویان پزشکی در پایان دوره هفت ساله تحصیل در این رشته، جهت ارتقای تحصیلی و کسب مدارک تخصصی نیازمند انتخاب یکی از رشته های موجود هستند که این انتخاب معمولاً بر اساس علائق فرد و نیز تجربیات شخصی آنها است. دو عامل کشیک دار بودن یا نبودن یک رشته و درآمدی که فرد پس از کسب مدرک تخصص می تواند به آن دست یابد، مهمترین عواملی هستند که انتخاب رشته توسط دانشجویان پزشکی را تحت تأثیر قرار می دهند. با این وجود عاملی مانند جنسیت تأثیری بر روی رشته انتخابی در مطالعات پیشین نداشته است. همچنین برخی از رشته ها مانند رشته بیماری های داخلی در کل رشته های چندان محبوبی در بین دانشجویان پزشکی محسوب می گردند. هرچند فاکتورهای دخیل در انتخاب رشته در دانشجویان پزشکی تفاوتی در بین دانشجویان در حال تحصیل در دانشگاههای مختلف ندارند؛ اما در مجموع باید گفت فقط یک عامل نیست که در این میان موثر است و مجموعه ای از عوامل دست به دست هم می دهند و فرد را به سوی انتخاب رشته ای خاص سوق می دهند. به هر حال تحقیق بر روی عوامل موثر در انتخاب رشته در بین دانشجویان پزشکی نه تنها عوامل موثر در این زمینه را روشن می کند؛ بلکه سبب می شود بتوان دانشجویان را در این امر مهم یاری نمود (۱-۵). بر همین اساس در این مطالعه به بررسی ارتباط بین صفات شخصیتی و رشته مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در دوره دستیاری در دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی پزشکی پرداختیم.

اهداف

هدف کلی

تعیین ارتباط بین صفات شخصیتی و رشته مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در دوره دستیاری در

دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی پزشکی در شهر تهران طی سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹

اهداف ویژه/فرعی

- ۱- تعیین توزیع فراوانی سن دانشجویان مورد بررسی
- ۲- تعیین توزیع فراوانی نمره علوم پایه دانشجویان مورد بررسی
- ۳- تعیین توزیع فراوانی جنسیت دانشجویان مورد بررسی
- ۴- تعیین توزیع فراوانی وضعیت تأهل دانشجویان مورد بررسی
- ۵- تعیین توزیع فراوانی سطح تحصیلات مادر دانشجویان مورد بررسی
- ۶- تعیین توزیع فراوانی سطح تحصیلات پدر دانشجویان مورد بررسی
- ۷- تعیین توزیع فراوانی رشته مورد علاقه دانشجویان مورد بررسی
- ۸- تعیین توزیع فراوانی درآمد خانواده دانشجویان مورد بررسی
- ۹- تعیین توزیع فراوانی روان نژندی در دانشجویان مورد بررسی
- ۱۰- تعیین توزیع فراوانی برونگرایی در دانشجویان مورد بررسی
- ۱۱- تعیین توزیع فراوانی انعطاف پذیری در دانشجویان مورد بررسی
- ۱۲- تعیین توزیع فراوانی دل پذیر بودن در دانشجویان مورد بررسی

- ۱۳- تعیین توزیع فراوانی مسئولیت پذیری در دانشجویان مورد بررسی
- ۱۴- تعیین توزیع فراوانی روان نژندی دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه
- ۱۵- تعیین توزیع فراوانی برونگرایی دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه
- ۱۶- تعیین توزیع فراوانی انعطاف پذیری دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه
- ۱۷- تعیین توزیع فراوانی دل پذیر بودن دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه
- ۱۸- تعیین توزیع فراوانی مسئولیت پذیری دانشجویان بر اساس رشته مورد علاقه

اهداف کاربردی

ارائه راهکارهایی مناسب جهت انتخاب رشته تحصیلی مناسب در دوره دستتاری بر اساس

خصوصیات فردی دانشجویان پزشکی

سوالات

۱. آیا بین صفات شخصیتی و رشته مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در دوره دستتاری در

دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی پزشکی ارتباط وجود دارد؟

فرضیات

❖ H0: بین صفات شخصیتی و رشته مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در دوره دستتاری در

دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی پزشکی ارتباطی نیست.

❖ H1: بین صفات شخصیتی و رشته مورد علاقه جهت ادامه تحصیل در دوره دستتاری در

دانشجویان دوره کارآموزی و کارورزی پزشکی ارتباط آماری معناداری هست.

تعریف واژه ها

• رشته دستیاری:

رشته انتخابی جهت ادامه تحصیل پس از امتحان دستیاری و پس از اتمام دوره کارورزی در رشته پزشکی.

• ابعاد شخصیتی:

مک کرا و کاستا (۱۹۸۷)، مک کرا و جان (۱۹۹۲) شخصیت را در امتداد پنج بعد یا پنج عامل اصلی شامل نوروزگرایی، برون گرایی، تجربه پذیری، همسازی و وظیفه شناسی توصیف کرده اند.

فصل دوم

مروری بر ادبیات تحقیق و پیشینه تحقیق

بررسی متون (منابع ۶ و ۷):

شخصیت و ابعاد و اختلالات آن

شخصیت تشکیل شده است از الگوهای ویژه فکری، احساسی و رفتاری که هر فرد را از افراد دیگر متمایز می‌سازد. شخصیت، سرچشمه درونی دارد و در طول حیات، تقریباً پایدار باقی می‌ماند. روان‌شناسان شخصیت، ویژگی‌های یگانه افراد و نیز مشابهت‌ها بین گروه‌هایی از افراد را مورد مطالعه قرار می‌دهند. دگرگونی‌های زیستی بارزترین و اساسی‌ترین جنبه‌های فرایند رشد به شمار می‌روند. قد کودکان هر سال افزایش می‌یابد تا زمانی که به بلندی قد بزرگسالان می‌رسند؛ پس از آن، آنها در همان قد برای سال‌های زیادی باقی می‌مانند، تا زمانی که در سن پیری خمیدگی استخوان‌های ستون فقرات تا اندازه‌ای قد آنها را کاهش می‌دهد. بسیاری از عملکردهای زیستی، به ویژه عملکرد جنسی، و نیز برخی از عملکردهای هوشی، هر چند نه همه آنها، مانند حافظه کوتاه مدت و توانایی‌های تجسم فضایی، منحنی‌های مشابهی نشان داده‌اند.

با وجود این، بسیاری از عملکردهای جسمی، زیستی و اجتماعی الگویی از رشد و افت نشان نمی‌دهند. برخی از ویژگی‌ها مانند جنسیت و رنگ چشم در زمان تولد به وجود آمده‌اند و هیچ تغییر قابل ملاحظه‌ای در طول زندگی نمی‌یابند. گروهی از متغیرهای دیگر در دوره‌هایی رشد می‌یابند، اما افت کم یا هیچ‌گونه افتی نشان نمی‌دهند. برای مثال، مجموعه واژگان به نحو شگفتی در کودکی و سپس تا پایان تحصیلات رسمی افزایش می‌یابد و پس از آن تغییر بسیار اندکی صورت می‌گیرد.

یکی از موضوعات با اهمیت در روان شناسی شخصیت، بررسی ثبات یا تغییر شخصیت در طول زمان است. هنگامی که این موضوع مطرح می شود به دنبال پاسخ به این پرسش هستیم که آیا ویژگی های اساسی و خلق و خوی افراد اساساً همان گونه که هستند باقی می مانند یا اینکه با رشد درونی یا تحت

دیدگاه های شخصیت از منظر تغییر و ثبات

روان شناسان درباره این پرسش که برای شخصیت در سراسر عمر چه اتفاقی می افتد، دیدگاه های متفاوتی دارند. زیگموند فروید اولین کسی است که به مطالعه رسمی شخصیت پرداخته. وی درباره ظرفیت های سال های نخست زندگی معتقد بود که همه تمایلات، ترجیحات و نگرش هایی که به عنوان افراد بزرگ سال نشان می دهیم، جابه جایی های انرژی از هدف های اصلی آن هستند که نیازهای غریزی را برآورده کرده اند. ۴ آنچه که وی را متقاعد ساخت سال های نخستین با اهمیت هستند خاطرات کودکی خود او و خاطراتی بود که توسط بیماران بزرگسال او فاش می شدند. ۵ فروید به طور فزاینده ای متوجه شد که روان رنجوری بزرگسالان در سال های نخستین زندگی شکل می گیرد.

«تثبیت» یکی از اصطلاحات رایج وی در بررسی مراحل رشد است که منجر به شکل گیری ریخت های گوناگون می شود. وی می گوید: هرگاه نیازهای کودک به طور عالی ارضا نشوند کودک در آن مرحله تثبیت می شود. برای مثال، کودکی که در مرحله دهانی تثبیت شده است بیش از اندازه به فعالیت های دهانی مانند خوردن، نوشیدن، سیگار کشیدن و بوسیدن علاقه دارد. اگر آنها

به هنگام طفولیت در حد افراطی ارضا شده باشند، شخصیت دهانی بزرگ سال آنها به خوش بینی و وابستگی غیر عادی متمایل خواهد بود و در نتیجه، افرادی ساده لوح پرورش می یابند. و اگر کودک در این مرحله با پرخاشگری دهانی دوره را گذرانده باشد دچار بدبینی، خصومت و پرخاشگری بیش از اندازه خواهد شد؛ حرف های نیشدار می زند و نسبت به دیگران خشونت نشان می دهد. آنها نسبت به دیگران حسود هستند و برای تسلط یافتن بر آنان، می کوشند آنها را استثمار کنند.

فروید معتقد است شخصیت در حدود ۵ سالگی شکل می گیرد و پس از آن تغییر اندکی می کند. کارل یونگ (C.G. Yung)، یکی از پیشگامانی است که تحول روانی را برای سراسر عمر مطرح کرد. وی معتقد بود که شخصیت، علاوه بر آنچه بوده ایم، به وسیله آنچه امیدواریم که باشیم تعیین می شود. به اعتقاد یونگ، ما بدون توجه به سن رشد و نمو می کنیم و همواره به سوی سطح کامل تری از خودشکوفایی در حرکتیم. ۶ با وجود این، وی بر این نکته تأکید دارد که تغییرات عمده شخصیت بین سنین ۳۵ و ۴۰ سالگی رخ می دهد. این دوره میان سالی برای یونگ و بسیاری از بیمارانش زمان بحران شخصی بود. میان سالی زمان طبیعی انتقال است که تصور می شود شخصیت در این دوره دستخوش تغییرات لازم و سودمند گردد.

یونگ درباره اهمیت تجربیات کودکی، با فروید مخالف بود. وی آنها را با نفوذ می دانست، اما نه در حدی که شخصیت ما را در ۵ سالگی شکل دهند. او معتقد بود که ما بیشتر تحت تأثیر تجربه های میان سالی و امیدها و انتظارات برای آینده قرار داریم. فروم (E. Fromm) با فروید موافق بود که پنج سال اول زندگی با اهمیت است، اما باور نداشت که شخصیت در پنج سالگی

تثبیت شود. در عوض، او اظهار داشت که رویدادهای بعدی نیز می‌توانند بر شخصیت اثر بگذارند.

بنا بر نظر فروم، ما به وسیله ویژگی‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه خود شکل می‌گیریم. با این حال، این نیروها به طور کامل منش ما را تعیین نمی‌کنند و ما عروسک‌های خیمه شب بازی نیستیم که به نخ‌هایی که جامعه آنها را می‌کشد واکنش نشان دهیم، بلکه ما مجموعه‌ای از ویژگی‌ها یا سازوکارهای روان‌شناختی داریم که به وسیله آنها ماهیت خود و جامعه را شکل می‌دهیم. فروم معتقد بود که ما گرایشی فطری به رشد و نمو و تحقق بخشیدن به توانمان داریم و این تکلیف اصلی ما در زندگی است. اریک اریکسون (۱۹۵۰) دیدگاهی کامل‌تر و منظم‌تر پیشنهاد کرد. وی مراحل روانی - اجتماعی را به موازات مراحل رشد روانی - جنسی فروید به عنوان اصل موضوع پذیرفت و سپس آنها را به نوجوانی و سراسر سال‌های باقی‌مانده زندگی گسترش داد (رویکرد عمر).

اریکسون اعلام داشت که شخصیت در یک مجموعه هشت مرحله‌ای در طول عمر به رشد خود ادامه می‌دهد. او معتقد بود که هر مرحله رشد، بحران یا نقطه تحول خاص خود را دارد که مقداری تغییر در رفتار و شخصیت ما را ایجاد می‌کند. نظریه اریکسون خوش‌بینی را می‌پذیرد؛ زیرا هر یک از مراحل رشد روانی - اجتماعی با اینکه به اندازه کافی استرس‌زا هستند که برچسب بحران به آنها زده شود، امکان پیامدی مثبت را نیز عرضه می‌کنند. ما قادریم هر بحران را به

صورتی که سازگاران و تقویت کننده باشد حل کنیم. اگر در يك مرحله ناکام شویم و پاسخی ناسازگاران یا ضعفی بنیادی را پرورش دهیم، هنوز امید تغییر در مرحله بعدی وجود دارد.

تأثیرات کودکی از نظر وی دارای اهمیت اند، اما رویدادهای مراحل بعدی می توانند تجربیات ناگوار اولی را خنثی کنند. وی می نویسد: ما توان آن را داریم که به صورت هشیار رشد خود را در طول زندگی مان هدایت کنیم. ما صرفاً محصول تجربیات کودکی نیستیم. آلپورت (Allport)، «شخصیت» را این گونه تعریف می نماید: سازماندهی پویای نظام های روانی فیزیولوژیکی درون فرد که رفتار و افکار شاخص را تعیین می کند. وی گرچه شخصیت را همواره در حال تغییر و رشد می داند، اما این رشد را سازمان یافته می داند. آلپورت شخصیت را مجزا یا ناپیوسته می دانست؛ نه تنها هر فرد از همه افراد دیگر مجزا است، بلکه هر شخص از گذشته خود نیز جداست.

بین کودکی و بزرگ سالی پیوستار شخصیت وجود ندارد. رفتار طفل را امیال ابتدایی و بازتاب ها برمی انگیزند، در حالی که فرد بزرگسال در سطح متفاوتی عمل می کند. در واقع، دو شخصیت وجود دارد؛ یکی برای کودکی و یکی برای بزرگسالی. اولی از نظر ماهیت، بیشتر زیستی است و دومی بیشتر روان شناختی. دومی از اولی به وجود نمی آید.

آلپورت در نظریه صفات خود، صفات را در نتیجه موقعیت های گوناگون متغیر می داند. برای مثال، ممکن است شخص در يك موقعیت صفت نظم و در موقعیت دیگر صفت بی نظمی را نشان دهد. وی سه تیپ صفات فردی را معرفی کرد: اصلی، مرکزی و ثانوی. وی برای صفات